

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 137 stemmer; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 115) findes i tidenden sp. 3711, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 591).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Ændringsforslag nr. 2 og § 1, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3 om indsættelse af en ny paragraf vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 om indsættelse af en ny paragraf vedtoges uden afstemning.

§ 2 (der herefter bliver § 4) vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1 angående titlen vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden (sidste) behandling af forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af grundstigningsskylden [af Gottschalck-Hansen, Axel Kristensen m.fl.].

(Første behandling af forslaget til folketingsbeslutning (nr. VI) findes i tidenden sp. 2239, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 633).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget til folketingsbeslutning og ændringsforslagene sættes til forhandling under ét.

Ordføreren for forslagsstillerne (Gottschalck-Hansen): Det er menneskeligt at fejle. Således lyder et velkendt gammelt latinsk ordsprog gengivet på jævnt dansk. Det er menneskeligt at fejle; men så føjes der til: men ikke at vedblive dermed. Og det er dette sidste, man med rette kan bebrejde regeringen og dens støttepartier i forbindelse med den stædige fastholden af loven om den afgiftspligtige grundværdistigning.

Det var en fejl, at den danske rigsdag i maj måned 1933 imod det konservative folkepartis stemmer vedtog en lov om en særlig afgift på konstateret grundværdistigning. Det var en fejl, fordi de principper, der lå til grund for loven, var forkerte. Man talte om samfundsskabte værdier, man forventede større udbud af jord og billigere priser, man imødeså en mere hensigtsmæssig anvendelse af jorden, og man forudsatte,

[Gottschalck-Hansen.]

at afgiftspligten blev pålagt sælgeren, alt sammen fantasterier, drømme, der ikke har rod i virkeligheden. Til dato har man ikke kunnet påvise et eneste eksempel på, at grundværdistigningsafgiften har øget udbuddet af jord, har gjort den billigere eller lagt den økonomiske byrde over på sælgeren, ligesom man savner bevis for, at denne lovgivning har hæmmet eller modvirket spekulation i handel med jord. Ikke mindst de senere år taler deres tydelige sprog om grundværdistigningsafgiftens manglende evne til at imødegå jordspekulation. Regeringens standpunkt er i enhver henseende hypotetisk og savner bevisførelse, mens den modsatte opfattelse kan dokumenteres ved utallige eksempler fra virkelighedens verden.

Jeg erkender, at provenuet af den første grundværdistigningslov var så beskedent, at det ikke kunne give anledning til hovedbrud eller søvnløse nætter, men i sit princip var loven efter det konservative folkepartis opfattelse i den grad misforstået, at partiet måtte gå imod, så meget mere som man i profetisk klarsyn forudså, hvilke ulyksalige konsekvenser denne lov kunne føre med sig. Tiden, der fulgte, skulle til fulde bevise, at den konservative folketingsgruppe fik ret.

Det er menneskeligt at fejle, men ikke at vedblive dermed. Det gjorde man imidlertid, da loven i 1950 blev gjort til genstand for revision og skærpelse, naturligvis igen mod det konservative folkepartis stemmer. Man fremturede i denne vildfarelse, da loven i 1958 og i 1960 trods alvorlige advarsler fra venstre og fra mit parti fik en yderligere drejning til det værre, derved at man forøgede den procent, som skulle svares af det afgiftspligtige beløb, og forringede de lovfæstede fradrag. Det provenu, der i 1933 androg knap 32.000 kr. at fordele ligeligt mellem staten og de respektive kommuner, er i indværende år budgetteret til godt og vel 80 mill. kr., og såfremt regeringen ikke — formentlig af frygt for et kommende valg og den folkestemning, der kom til udtryk ved jordlovenes forkastelse den 25. juni 1963 — var blevet bange for sin egen skygge og havde stillet forslag om udsættelse af den 13. almindelige vurdering og om den dermed følgende partielle fiksering af grundstigningen, ville provenuet for

det kommende finansår beløbe sig til mellem 200 og 300 mill. kr., penge, der skulle udredes af en ganske bestemt befolkningsgruppe, udpeget efter fuldstændig vilkårlige, urimelige og tilfældige regler.

Men regeringen er blevet bange — og med rette blevet bange — for folkets dom. Det fremgår ganske klart af de bemærkninger, regeringspartiernes udvalgsmedlemmer fremfører i betænkningen over det af venstre og det konservative folkeparti fremsatte forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af grundstigningsskylden, at socialdemokratiet og det radikale venstre mildest talt er usikre over for deres eget standpunkt. Det hedder i betænkningen:

„Et flertal (socialdemokratiets og det radikale venstres medlemmer af udvalget) er af den opfattelse, at det ikke er forsvarligt at tage endeligt standpunkt til forslaget om at ophæve grundstigningsskylden, før det af regeringen nedsatte udvalg angående forenkling af ejendomsbeskatningen har tilendebragt sine undersøgelser.“

Hvad vil det sige, at det ikke er forsvarligt at tage endeligt standpunkt? Er det ikke snarere vælgerens dom, man frygter, end ekspertudvalgets kendelse, man afventer? Finansministeren og regeringspartierne har jo erkendt, at loven — man siger ganske vist i visse tilfælde — virker uheldigt, at den er urimelig, at den ikke opfylder de forventninger, man nærede, og at den diskriminerer enkelte medborgere i forhold til og på bekostning af andre. Som konsekvens heraf søger man at modvirke disse ulemper ved at stille forslag om en fiksering af grundværdistigningen i 1963 og 1964 og, såfremt jeg har forstået den højtærede finansminister rigtigt, af al fremtidig grundværdistigning. Ved at afbøde én uret gør man sig imidlertid skyldig i en anden. Man fjerner et vildskud på fremtidig ejendomsbeskatning, men opretholder og bevarer uretten og uretfærdigheden mod den tusindtallige skare af parcellhusejere og lejere, der i dag er belastet med denne byrde. Finansministeren bør betænke, at det ikke er matadorer, det drejer sig om, men ganske almindelige, jævne mennesker, mennesker, som ved flid og sparsommelighed og ofte under store afsavn har skabt mulighed for at få eget hus, så de, når arbejds-

[Gottschalck-Hansen.]

dagen lakker mod enden og de produktive år og dermed følgende indtjeningsmuligheder hører op, skulle kunne få en god og tryk livsaften i eget hus. Disse mennesker rammes allerhårdere, og derfor er denne lov efter min bedste overbevisning en asocial lov.

Når flertallet i betænkningen udtrykker bekymring for, at en ophævelse af grundstigningsskylden giver de nuværende ejere af ejendomme, ejendomme, hvor der i dag svares grundstigningsskyld, et større udbytte, mulighed for at opnå højere priser, end det ellers ville have været tilfældet, vil jeg tillade mig at tvivle herpå. En mand, der skal sælge, forlanger naturligvis den pris for sin ejendom, som han ønsker. Får han ikke denne pris, sælger han ikke. Så enkelt er det. At staten så i form af en afgiftspligtig grundværdistigning skyder en uopsigelig prioritet ind, der aldrig kan afdrages, men kun bliver større med årene, betyder selvsagt en ekstra behæftelse på ejendommen og større byrde for køberen. Selv om flertallets hypotese var rigtig og ejeren virkelig ville få en noget højere pris, hvad ville dette så gøre? Manden har jo i sin ejertid betalt den ekstra særskat, som grundstigningsskylden er udtryk for. Den direkte spekulationsgevinst vil under alle omstændigheder altid kunne beskattes i henhold til loven af 1922, så det kan under ingen omstændigheder være spekulation, man søger at komme til livs ved loven om afgiftspligtig grundværdistigning.

Når man nu ved, at den højtærede finansminister ikke alene er en dygtig mand, men også et redeligt og rettænkende menneske, smerter det mig, at ministeren skal have denne skønhedsplet på sit skjold, en skønhedsplet, som han uvægerlig får på grund af sin stædige holdning og ubøjelige vilje. Det er urimeligt at opretholde en erkendt uret, men det er faktisk det, man gør ved ministerens halvhedsløsning. Vi, som arbejder med disse ting, har igennem de sidste måneder modtaget utallige breve fra medborgere, der med tørre, konkrete tal har kunnet dokumentere, hvor uanstændig den gældende lov er, og vi har modtaget adskillige eksempler på, hvor himmelråbende uretfærdigt det bliver, såfremt mini-

sterens forslag gennemføres over for de handler, der har funderet sted i perioden 1958-62, dem, som ikke kommer ind under ministerens påtænkte fikseringsbestemmelse.

Jeg skal ikke trætte med mange eksempler, men vil dog gerne nævne et enkelt. Ude i Virum, ikke langt fra den højtærede ministers bopæl, bor der en husejer — jeg er villig til at opgive hans navn og adresse og ejendommens matrikelnummer. Han har erhvervet en ejendom den 1. juli 1962. Denne ejendom var den 1. september 1960 vurderet til 86.000 kr.; heraf var grundværdien 19.200 kr. og den afgiftspligtige grundstigning 9.300 kr. Dette beløb skulle altså forrentes med 4 pct. eller med 372 kr. om året. Ved købet den 1. juli 1962 gav den nuværende ejer 135.700 kr. for ejendommen plus den afgiftspligtige grundstigning på 9.300 kr., altså i alt 145.000 kr. Efter handelen skulle en omvurdering i henhold til gældende lov finde sted, og den nye vurdering pr. 30. december 1962 fastsatte den samlede ejendomsværdi til 122.000 kr., hvoraf grundværdien var 35.000 kr., medens den afgiftspligtige grundstigning blev 25.300 kr., der altså også skulle forrentes med 4 pct. årlig eller med et beløb af 1.012 kr. eller næsten 3 gange så meget som den grundstigningsskyld, der påhvilede ejendommen, da han erhvervede den. Jeg beder ministeren betænke, at det var i 1962, dette skete. Finder ministeren dette rimeligt? Der kunne nævnes utallige andre eksempler af samme karakter. Nu ved jeg meget vel, at ministeren har givet tilsagn om, at han vil medvirke til at afbøde de urimeligheder, der på grund af omvurdering i perioden 1960-62 har fundet sted, og det nævnte eksempel må formentlig være et oplagt tilfælde. Men rent bortset fra at denne revision vil afstedkomme et kolossalt efterregningsarbejde, da antallet af uhyrligheder er legio, ændrer det jo intet som helst ved den kendsgerning, at der på et fuldstændig vilkårligt og tilfældigt grundlag praktiseres en forskelsbehandling, som vi ikke kan være bekendt i dansk lovgivning.

Der er ikke under det i øvrigt meget interessante og saglige udvalgsarbejde, jeg har deltaget i, fremkommet et eneste argument, der motiverer en ændring i forslags-

[Gottschalck-Hansen.]

stillernes holdning til denne sag. Tværtimod er vi — ikke mindst i kraft af de henvendelser, vi har fået, og det materiale, vi har til rådighed — blevet bestyrket i den opfattelse, at loven om den afgiftspligtige grundstigning er den helt store fejltagelse, og jeg vil gerne, for at der ikke skal herske nogen som helst tvivl derom, sige det så klart og tydeligt, så stærkt og kraftigt, som jeg evner, at får vi efter valget sammen med venstre politisk styrke til og mulighed for at gennemføre en total afskaffelse af enhver form for grundstigningsskyld, vil dette ske.

Jeg appellerer til finansministeren, og jeg appellerer til regeringspartierne; jeg appellerer til alt retsind med det førnævnte citat: det er menneskeligt at fejle. Men jeg understreger, at det er forkasteligt og umenneskeligt at fremføre i sin vildfarelse. Gå derfor i Dem selv og stem for det forslag til folketingsbeslutning, der er fremsat af venstre og det konservative folkeparti.

Carl Petersen: Da mit partis ordfører i denne sag, det ærede medlem hr. Ove Hansen, er forhindret i at være til stede, skal jeg på mit partis vegne anføre nogle betragtninger. Jeg har nu ikke tænkt, at jeg som den ærede ordfører for forslagsstillerne vil fortsætte med den debat, som blev indledt ved første behandling, og som man fortsatte med i udvalget. Jeg lagde godt nok mærke til, at det ærede medlem sagde dette med at fejle, men man må blot ikke fortsætte. Der er en anden ting, der randt mig i hu, det var, at præsten holdt en tale, men han sagde ingenting. Den kunne vel også bruges i denne forbindelse.

Som det fremgår af den betænkning, der af udvalget er afgivet, har man drøftet de skattemæssige virkninger af en ophævelse af grundstigningsskylden, og der er — jeg gentager — ingen grund til for mig at fortsætte den debat og fremkomme med de samme argumenter, som taler imod ophævelsen. Det blev gjort ved første behandling både af den højtærede finansminister og af mit partis ordfører. De besvarelser, som den højtærede finansminister har givet på de mange spørgsmål, som har været stillet af udvalget, har yderligere bestyrket

mit partis opfattelse af, at en ophævelse ikke ville være rimelig uden en meget omfattende og meget dybtgående undersøgelse af, hvorledes den samlede skattemæssige virkning ville blive både for stat og kommuner, hvis man gik til en ændring af grundstigningsskylden.

Når finansministeren ved første behandling har givet tilsagn om at medvirke til en undersøgelse af sådanne virkninger, skulle man i grunden have lov til at mene, at det havde været tilstrækkeligt for oppositionen, og at en afstemning om dette forslag havde været unødvendig, tilmed når vi er blevet enige om det forslag, som senere kommer til behandling, om udsættelse af den 13. alm. vurdering. Men når man lægger så stor vægt på en sådan afstemning, har vi fra mit parti da ikke noget imod at markere vor stilling. Man skal jo altid have råd til at glæde sine medmennesker. Man kan have forskellig opfattelse af, om grundstigningsskylden er den bedste form at anvende for at hindre urimelige fortjenester ved grundsalg, men der kan dog næppe være nogen uenighed om, at det provenutab, der vil blive ved at ophæve én skattekilde, skal skaffes ad andre veje og betales af andre skatteydere, ligesom der heller ikke burde være uenighed om, at hvis man ophæver grundstigningsskylden, ville deri ligge en forøring til dem, der havde erhvervet grunde, hvori der i handelsprisen var taget hensyn til den påhvilende grundstigningsskyld.

Jeg skal ikke bidrage til en lang debat om dette spørgsmål, da regeringens og mit partis stilling er klar. Vi vil vente med at tage endelig stilling til problemet, indtil det udvalg, der er nedsat for at arbejde med spørgsmålet, har afgivet betænkning, og vi er enige med ministeren i, at det nedsatte udvalgs arbejde skal føres efter det direktiv, hvoraf finansministeren har forelagt udvalget en formulering — godt nok i den betænkning, der hører til det næste forslag, som skal til behandling i dag.

Der er, som det vil ses af betænkningen, to ændringsforslag, som jo har relation til gennemførelse af den 13. alm. vurdering, og dem vil vi stemme for. Men jeg skal anbefale tinget at stemme mod forslaget til folketingsbeslutning om ophævelse af grundstigningsskylden.

Axel Kristensen: Under første behandling af vort forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af grundstigningsskylden redegjorde jeg for, hvorfor vi i venstre mener, at grundstigningsskylden helt må afskaffes, hvorfor det ikke er nok at fiksere afgiften på f.eks. 1960-niveauet. Jeg skal ikke her gentage hele argumentationen, men så kort som muligt resumere det afgørende.

Vi finder, at grundstigningsskylden i sin helhed er forkert, og da nu dens tilhængere erkender, at den har medført betydelige urimeligheder og ikke virket efter sin hensigt, så er der altså enighed om, at det er en uheldig lov i den nuværende form. Der er derfor ingen grund til nu at gentage alle eksemplerne på, hvor urimeligt den har virket; det er erkendt fra alle sider, og derfor skal jeg lade det ligge, men når man erkender dette, når man ikke tør gå videre, når man vil standse virkningerne af denne lov, må det være helt urimeligt ikke at drage den fulde konsekvens heraf.

Der kan ikke gives nogen saglig begrundelse for, at uret og urimeligheder, der er begået indtil 1960, skal bestå, når de, der er begået efter 1960, skal afskaffes. Det eneste argument, der fremføres, er, at de, der købte før 1960, vidste, hvilke byrder de påtog sig, men dette er jo ikke rigtigt. De vidste ikke mere end dem, der købte i 1961, og endelig var alle, der ønskede at købe til erhverv eller bolig, i den tvangssituation, at de enten måtte acceptere de urimelige vilkår, staten påtvang dem, eller lade være med at bygge virksomhed eller bolig. At de så accepterede tvangssituationen med dens byrder hellere end at undlade at få egen bolig eller virksomhed, bør da ikke komme dem til skade. Det er jo sådan, at når det gælder borgerne, er det ikke tilladt at misbruge et menneskes tvangssituation; den samme regel må gælde, når det er staten, det drejer sig om.

Endvidere vil det virke helt urimeligt, når den, der købte nyudstykket areal for et år siden, skal svare afgifter, som den, der køber om 14 dage, ikke skal betale. Det er en væsentlig forskelsbehandling både af bolig og erhverv.

Det vil virke helt urimeligt, når den grundstigningsskyld, der nu er hvilende i en ejers tid, senere ved ejerskifte måske

om 20 år pludselig skal træde i kraft, så vi gennem mange år vil få en stigning i den grundstigningsskyld, man nu siger man vil lægge fast på 1960-niveauet, men som altså for manges vedkommende ikke lægges fast.

I vort forslag til afskaffelse af grundstigningsskyld er der 2 punkter:

Det ene er selve afskaffelsen af al grundstigningsskyld fra 13. almindelige vurdering.

Det andet er, hvorledes man skulle forholde sig indtil denne afskaffelse, altså hvordan man skulle forholde sig i overgangstiden, og det gik ud på, at forhøjelse af grundstigningsskylden som følge af årsomvurderingen i 1963, altså forrige år, ikke skulle finde sted.

Da nu regeringslovforslaget må antages at blive gennemført med udskydelse af den 13. alm. vurdering til 1965, altså til næste år, så må vort forslag ændres til også at omfatte den årsomvurdering, der skal erstatte den almindelige vurdering, altså årsomvurderingen i 1964.

Det har været diskuteret, hvilke virkninger bortfaldet af grundstigningsskylden vil have for kommunernes skatteindtægt.

Vi fastholder, at med en almindelig vurdering i efteråret 1964 og med bortfald af grundværdstigningsafgiften pr. 1. april næste år, sådan som vi har foreslået, ville der ikke være blevet tale om at udskrive forøgede indkomstskatter til dækning af bortfaldet af de 80 mill. kr., som grundstigningsskylden skønnes at indbringe, fordi den almindelige vurdering i sig selv ville bringe så store stigninger på de andre grundskatter, at det ville langt mere end opveje bortfaldet af grundstigningsskylden.

Der foreligger et skøn om, at grundskatterne uden grundstigningsskyld i 1965-66, altså næste skatteår, efter en almindelig vurdering i 1964 ville have indbragt 761 mill. kr., altså uden grundstigningsskyld. Det tilsvarende tal var for 1963-64 541 mill. kr.; altså var der en stigning her på 220 mill. kr. til dækning af dette bortfald på 80 mill. kr. Der ville således være blevet tilbage 140 mill. kr. til dækning af de forøgede udgifter, kommuner og stat måtte have; det vil sige en stigning på 21 pct. af de samlede grundskatter, grundskyld og

[Axel Kristensen.]

grundstigningsskyld, man havde før. Uden en ændring ville ejendomsskatterne altså være steget fra 621 mill. kr. i 1963-64, altså i fjor, til 961 mill. kr. i 1965-66, næste år — altså med 340 mill. kr. eller med 50 pct.

Naturligvis kunne man have opretholdt disse urimelige skatter og nedsat indkomstskatterne tilsvarende, men dette ville have været åbenbart urimeligt. Regeringens forslag vil beholde en stigning i grundskatterne på ca. 200 mill. kr., idet de vil opretholde ca. 60 mill. af grundstigningsskylden. Vi vil afskaffe denne helt, og derved vil der indtil videre blive 140 mill. kr. forøget grundskat til dækning af det offentliges udgiftsstigninger, og der bliver derfor ikke tale om, at der skal udskrives ekstra indkomstskat til dækning af bortfaldet af grundstigningsskylden.

I flertallets udtalelse i betænkningen om afskaffelse af grundstigningsskyld gentager man de af det ærede medlem hr. Ove Hansen ved første behandling af regeringsforslaget fremførte tal om virkningen for lejere i Ballerup af et bortfald af grundstigningsskylden. Allerede dengang sagde jeg, at jeg ikke troede, disse tal var rigtige, og jeg bad om, at et materiale til deres bedømmelse måtte blive givet til udvalget. Dette blev lovet — det står i Folketingstidende sp. 3812. Jeg har rykket det ærede medlem senere og igen fået løfte, men materiale er ikke givet til folketingsudvalget.

Flertallets argumentation i betænkningen om folketingsbeslutningen om afskaffelse af grundstigningsskyld bruger disse tal og bygger altså derfor på løse påstande, som der ikke — trods løfter om dokumentation — er ført mindste bevis for, og en agitation baseret på disse tal og oven i købet anvendt i en betænkning er uanstændig og kan derfor ikke karakteriseres skarpt nok. Man må have lov til at gå ud fra, at der efter udvalgsbehandlingen er fremskaffet et materiale, således at man kan

have en saglig diskussion om disse spørgsmål og ikke bare nogle i luften frit svævende tal. På basis af disse tal påstås det, at for 5.300 lejligheder vil den årlige lempelse ved bortfald af grundstigningsskylden være fra 27 til 46 kr. alt efter lejlighedens størrelse.

Af det af regeringen givne materiale, betænkningens underbilag 3, ses det, at for vurderingsdistrikt 3, Ballerup, udgør grundstigningsskylden i gennemsnit pr. lejlighed i 1.500 lejligheder 73 kr. pr. år, altså langt mere, end det ærede medlem hr. Ove Hansen oplyser — jeg går selvfølgelig ud fra, at regeringens tal er rigtige. For de i bilaget nævnte 5 omegnsdistrikter, der vel skulle være et repræsentativt udsnit, og som omfatter 13.400 lejligheder, er grundstigningsskylden ca. 80 kr. pr. lejlighed, altså langt mere end det, det ærede medlem hr. Ove Hansen nævner. Endvidere er den større indkomstskat pr. skatteyder, som skulle betales til erstatning for bortfald af grundstigningsskylden, som det ærede medlem hr. Ove Hansen opgiver, overhovedet ikke sandsynlig og må dokumenteres.

I det ærede medlem hr. Ove Hansens forklaring om årsagerne til det resultat, han er kommet til, går han ud fra, at procentfordelingen i Ballerup af grundstigningsskylden, fordelt på ejendomsarter, svarer til de gennemsnitlige for de i bilag 3 nævnte distrikter, men samme bilag viser, at der for grupperne gartnerier, landbrugsejendomme og andre i gennemsnit for de fem distrikter er tale om 19,2 pct., medens det for distrikt 3, Ballerup, er 40 pct. Han går ud fra, at landmænd og gartnere ikke bebod deres ejendomme — det er en helt ny opfindelse.

Det ærede medlem hr. Ove Hansen går ganske øjensynligt ud fra, at bortfaldet af grundstigningsskyld alene skal bæres af højere indkomstskat og ikke af de højere indtægter, kommunen i kraft af den nye vurdering vil få af den bestående grundskyldsskat. Hvis nogen herefter vil påbe-

[Axel Kristensen.]

råbe sig det ærede medlem hr. Ove Hansens tal, må man til udvalget mellem anden og tredje behandling skaffe dem dokumenteret og deres almengyldighed bevist. For her står vi ikke og diskuterer, hvilke ekstreme tilfælde der kan opstå; her diskuterer vi, hvordan helhedsvirkningen vil være almengyldigt; ellers er det urimeligt at inddrage sådanne tal.

Jeg skal ikke her gentage min påvisning af, at regeringen først begyndte at virke, da vi anmeldte vort forslag, heller ikke min påvisning af, at man ikke har kunnet frigøre sig for de tanker, der har ligget til grund for lovforslaget om vurderingsudskyldelsen. Det går igen og igen, at man trods erkendelse af dens uheldige virkninger klammer sig til grundstigningsskylden; lad mig bare pege på, at regeringen i sit direktiv til regeringsudvalget om ejendomsskatter holder muligheder åbne for igennem en særbeskatning at beskatte erhvervsdrivende bort fra deres ejendomme for at kunne gennemtvinge en udstykning. Det direktiv, som den højtærede finansminister har sagt at han agter at give det siddende udvalg om forenkling af ejendomsbeskatningen, går jo i øvrigt ud på, at dette udvalg skal udarbejde en redegørelse for og et forslag om en fiksering af grundstigningsskylden, der, som det hedder i direktivet, „principielt skal foretages på grundlag af den 12. almindelige vurdering“ — altså på 1960-niveauet. Det er på dette direktiv, forventningerne må bygge om, at den nuværende regering og dens partier ikke vil benytte den forestående almindelige vurdering til en forøgelse af grundstigningsskylden, men vil fastholde, at de årsvurderinger, som behandles i det lovforslag, som vi skal drøfte om lidt, ikke vil få lov til at virke. Jeg går ud fra — og jeg beder den højtærede finansminister rette mig, hvis jeg tager fejl — at direktivet i hvert fald i denne henseende er udtryk for regeringens vilje, og at dens medlemmer og partier vil føle sig forpligtet heraf, også når valget er ovre.

Det ærede medlem hr. Carl Petersen udtrykte sig meget uklart om dette. Det ærede medlem sagde, at man ville få nogle redegørelser fra det nedsatte udvalg, og når man havde dem, så ville man tage stilling

til grundstigningsskylden. Jeg må have lov til at gå ud fra, at det er en fortalelse, for man har jo taget den stilling, at grundstigningsskylden fremover skal afskaffes, og at det, der er, skal fikseres på 1960-niveau. Hvis ikke det er klart og tydeligt, bør man sige det her, så det kan forstås. Vi fastholder, at vi vil have hele grundstigningsskylden afskaffet. Jeg må derfor anbefale, at man stemmer for forslaget til folketingsbeslutning om afskaffelse af grundstigningsskyld. Hvorledes grundskyldsbeskatningen — som jo ikke er grundstigningsskyldbeskatning, men den almindelige grundbeskatning — i fremtiden skal ordnes og fordeles, tages der ikke stilling til her, men også på dette område tiltrænges der ændringer, og vi imødeser regeringsudvalgets oplæg til arbejdet herom i næste folketingssamling.

Jeg anbefaler, at vi stemmer for forslaget til folketingsbeslutning.

Helge Larsen: Ved første behandling af venstres og det konservative folkepartis forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af grundstigningsskylden sagde jeg på mit partis vegne, at vi ikke kunne medvirke til forslaget gennemførelse. Jeg sagde også, at vi erkendte, at der var en række problemer i forbindelse med grundstigningsskylden, og at det lovforslag, som var fremsat af den højtærede finansminister, var af en sådan karakter, at vi kunne støtte det, ligesom vi kunne støtte det videre arbejde, som skulle foregå i udvalget om forenkling af ejendomsbeskatningen.

Denne stilling, som jeg på mit partis vegne tog til venstres og de konservatives forslag til folketingsbeslutning, er ikke blevet ændret under den udvalgsbehandling, som har fundet sted, og under de indgående drøftelser, vi har haft om alle disse problemer. Vi kommer senere til at behandle regeringens lovforslag om udskydelse af 13. almindelige vurdering og de ændringer, der er knyttet dertil. Derimod vil jeg gerne nu begrunde ganske kort, hvorfor vi ikke kan medvirke til at gennemføre forslaget om fuld ophævelse af grundstigningsskylden.

For det første kan jeg sige, at i det øjeblik man gik til denne ophævelse af grundstigningsskylden og dermed ophævelse af en samfundsprioritet, som er indskudt i ejendommene, ville man give mulighed for

[Hølge Larsen.]

en højere pris, og der ville begås en række uretfærdigheder. Det kan, og det er min faste overbevisning, ikke være rigtigt, at en sådan samfundsprioritet, som er indskudt i en ejendom, og som har stået i denne ejendom gennem lang tid — og det gælder jo for meget af grundstigningsskylden, at den går tilbage ikke alene til 1960, men til tidligere vurderinger, helt tilbage til de første vurderinger, efter at loven om grundstigningsskyld var indført — det kan ikke være rigtigt, at en sådan samfundsprioritet, som er indgået i ejendomshandlerne, og som har været taget i betragtning ved fastsættelsen af priserne, pludselig skal ophæves. Jeg må gå ud fra, at der er taget hensyn til sådanne prioriteter; jeg er i hvert fald overbevist om, at der er taget hensyn til dem, når man har skullet prioritere ejendommene; man ser ikke bort fra en sådan samfundsprioritet i en ejendom. En fuldstændig ophævelse af grundstigningsskylden vil medføre en hel række uretfærdigheder og give ejendomsbesiddere fordele, som jeg ikke kan anse det for at være rigtigt at give dem.

Dernæst er der hele spørgsmålet om provenutabet. Det er jo givet, og det bestrider naturligvis heller ingen, at hvis vi går til fuldstændig ophævelse af grundstigningsskylden, så giver det et provenutab for staten og et provenutab for kommunerne, og hvordan man end vender og drejer det, betyder et sådant provenutab, at det beløb, man her har fået ind, skal der skaffes dækning for på anden måde. Det må ske enten ved en forhøjelse af grundværdibeskatningen, af grundskyldsbeskatningen, hvilket vil sige, at ejere, som ikke tidligere har betalt grundstigningsskyld, nu skal tage en del af byrden, når man letter den for andre, eller også må man tage denne dækning for provenutabet gennem forøgelse af indkomstbeskatningen, og man vil dermed i mange tilfælde lægge byrden over på andre, hvor det vil være urimeligt at lægge dem. Derfor er dette spørgsmål om provenutab ikke af en sådan karakter, at man kan, jeg vil næsten sige trylle det væk, som det forekom mig at det ærede medlem hr. Axel Kristensen og det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen var ved at gøre det. Dette spørgsmål rejser problemet om, hvorledes hele den

fremtidige ejendomsbeskatning skal være, og før man overhovedet har drøftet dette igennem og har retningslinjerne derfor, vil det være helt urimeligt at skulle træffe beslutningen.

Jeg må på denne baggrund anbefale, at man stemmer imod forslaget til folketingsbeslutning om ophævelse af grundstigningsskylden. De ændringsforslag, som er stillet til forslaget til folketingsbeslutning, kan jeg naturligvis ikke have noget imod at gennemføre, men jeg anbefaler altså at stemme imod selve folketingsbeslutningen.

Ingrid Jensen: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Herluf Rasmussen, ikke er i stand til at være til stede her i dag, skal jeg på hans vegne i denne og den følgende sag fremsætte et par korte bemærkninger.

Som det fremgår af den foreliggende betænkning, kan socialistisk folkeparti ikke stemme for venstres og de konservatives forslag til beslutning om ophævelse af grundstigningsskylden. Dette standpunkt skyldes ikke en glødende kærlighed til grundskylden. Vi har allerede givet udtryk herfor ved første behandling. Grundstigningsskylden er behæftet med mange fejl, så mange, at det er helt rimeligt, at hele problemet omkring beskatningen af jord og ejendom bliver taget op til nærmere undersøgelse. Om denne undersøgelse vil give til resultat, at grundstigningsskylden falder bort, er det vanskeligt at spå om, men én ting er formentlig helt sikker: at vi ikke skal vente at genfinde grundstigningsskylden i dens nuværende skikkelse.

Vi har ved første behandling af forslaget til beslutning nævnt en række eksempler på grundstigningsskyldens vilkårlighed, ligesom vi erkendte, at det var tvivlsomt, om man kunne sige, at grundstigningsskylden var blevet et middel til bekæmpelse af spekulanternes handel med jord og ejendom. Samtidig erkendte vi dog, at man ad andre veje måtte se at opnå, hvad man ikke havde nået gennem grundstigningsskylden, og disse andre veje må efter vor mening først betrædes, forinden man eventuelt skiller sig af med denne form for beskatning.

[Ingrid Jensen.]

Vi kan altså ikke stemme for forslaget til folketingsbeslutning, men vil stemme imod.

Mose Hansen: Jeg skal her ved anden behandling af forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af grundstigningsskylden ikke komme med mange bemærkninger, idet jeg ved første behandling gjorde rede for mit partis principielle syn på den afgiftspligtige grundstigningsskyld og samtidig gjorde det klart, at vort synspunkt er dette, at vi ønsker at afskaffe denne skat.

Samtidig med at den rent administrativt medfører besvær og urimeligheder ved vurderingen, er den meget besværlig at administrere for de mennesker, der er sat til at føre den ud i praksis. Det sidste erkendes af flere og flere, ja, selv folk inden for vurderingsmyndighederne siger, at det er en meget vanskelig opgave dels at fastslå, hvad der er samfundsskabt, dels at vurdere rigtigt under hensyntagen til grundstigningsskylden.

Af den betænkning, der foreligger, fremgår det, at såfremt der blev foretaget en 13. almindelig vurdering den 1. september 1964, ville det provenu, der blev indvundet på grund af stigningerne i grundværdierne, være 140 mill. kr. større end den afgiftspligtige grundstigningsskyld for finansåret 1963-64. Efter dette findes der således rigelig dækning for bortfald af grundstigningsskylden, uden at man behøver at angribe indkomstskatterne eller foretage forhøjelse af grundskyldpromillerne.

I de 30 år, vi har haft grundstigningsafgift, har loven herom været genstand for mange ændringer, men det er endnu aldrig lykkedes at bringe den i overensstemmelse med det, der var dens egentlige formål: at inddrage til staten de såkaldte samfundsskabte værdier. Formålet med grundstigningsskylden var, at den skulle virke på to måder. Den skulle først og fremmest virke til, at udbuddet af jord blev større, og dernæst, at de priser, der kunne købes til, blev mindre. Grundstigningsskylden skulle med andre ord medvirke til, at jordejerne blev tvunget til at sælge deres jord, fordi de ikke havde råd til at vente på en større gevinst.

Lovens hovedformål var som nævnt, at den skulle tjene til at fremme bl.a. udbuddet af jord, og derfor er der efter min opfattelse ingen mening i at pålægge grundstigningsskyld for bebyggede grunde, når de er af en sådan størrelse, at de ikke under nogen omstændigheder kan udstykkes. Jeg kan derfor ikke se, at lovens hovedformål: at få jord til at overgå til bedre benyttelse, kan opfyldes under disse omstændigheder, men kun, at den på dette område som på andre områder virker prisfordyrende. Loven medvirker samtidig til usikkerhed og utryghed, når ejendomssalg af en eller anden grund skal finde sted. Når der som tidligere nævnt faktisk ikke kan udstykkes grunde f.eks. fra parcelhuse, så kan afgiften ikke fremme udbuddet af jord, hvilket man siger er lovens hovedformål; den rammer derimod i særdeleshed parcelhusejerne og er derfor efter vor opfattelse uden mening.

Grundstigningsskylden har fra første færd været karakteriseret ved sin vilkårlighed og uensartethed. De mange skriftlige henvendelser, der er kommet til udvalget, fastslår efter vor opfattelse klart, at loven, som den er udformet, er for vanskelig at administrere, og at den rummer et væld af urimeligheder. Jeg skal ikke komme ind på disse mange skriftlige henvendelser, hvoraf man kan se, hvordan loven virker.

Jeg kan hertil føje, at grundstigningsskyldens varmeste tilhængere ofte er blevet svar skyldig, når de blev konfronteret med de virkninger, som loven og vurderingerne havde haft på bestemte områder, og tilhængerne har kun haft det argument eller svar, at sådan var det sandelig ikke deres mening at loven skulle virke. Jeg har et sådant eksempel, som udvalget ikke har set, men hvor man har spurgt en af de meget kendte grundstigningsskyldtilhængere om, hvordan han så på det spørgsmål, og han måtte svare, at sådan var det ikke meningen — i hvert fald ikke hans mening — at loven skulle virke.

Teorien om, at grundstigningsskylden skulle bevirke lavere priser på jord, holder efter min opfattelse heller ikke stik, idet vi efter en skærpelse af grundstigningsskylden i 1958 har haft den stærkeste stigning i byggegrundspriserne, prisstigninger, som langt overstiger prisstigningerne på alle

[Mose Hansen.]

andre områder. Jeg erkender, at der kan være andre forhold og hensyn, der spiller ind, når vi har haft denne stærke prisstigning på jord, men tilbage bliver dette, at den afgiftspligtige grundstigningsskyld ikke har haft den afdæmpende virkning, som det var forudsat, men tværtimod ofte har ført til, at købere af jord har fået den afgiftspligtige grundstigningsskyld som en ekstra skat at slås med. Den har derfor ofte helt ødelagt deres budget, idet køberne sjældent har taget afgiften med i deres beregninger.

Betænkningen viser også, at selv i de områder, hvor grundstigningsskylden indbringer store beløb i dag, vil der være dækning for bortfald af grundstigningsskylden ved en ny vurdering.

Mit parti ønsker altså grundstigningsskylden fjernet, og vi ønsker den ikke fikseret på 1960-niveauet, idet de urimeligheder, der var opstået før 1960, dermed ikke fjernes; og parcellusejere, der i øjeblikket ved fiksering på 1960-niveauet får billigere grundstigningsskyld, vil ved ejerskifte få voksende grundstigningsskyld, hvilket efter vor opfattelse vil gøre handelen med ejendomme helt uoverskuelig for køber og sælger.

Den højtærede finansminister har erkendt urimelighederne og har valgt, at disse urimeligheder, hidrørende fra vurderinger og omvurderinger siden 1960, skal fjernes; men jeg kan ikke se en anden forsvarlig løsning på disse problemer end afskaffelse af grundstigningsskylden af hensyn til erhvervslivet såvel som den øvrige befolkning. Derfor vil mit parti stemme for forslaget til folketingsbeslutning om fuldstændig ophævelse af grundstigningsskylden. Men derudover er der af det samlede udvalg stillet to ændringsforslag, og med hensyn til dem kan jeg meddele, at vi vil undlade at stemme, da det er vor agt at undlade at stemme om lovforslaget om udskydelse af 13. almindelige vurdering. Derfor mener vi det rigtigst også at undlade at stemme om de to ændringsforslag, som har så nær tilknytning til det af den højtærede finansminister fremsatte lovforslag om udskydelse af 13. almindelige vurdering.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg skulle vel begynde med at takke det ærede

medlem hr. Gottschalck-Hansen for de smukke ord, han sagde til mig om, at jeg var redelig og rettænkende. Jeg må indrømme, at jeg er en lille smule tvivlende over for, om jeg skal tage disse ord efter deres fulde pålydende, når jeg tænker på, hvad det ærede medlem i øvrigt sagde under sit indlæg. Han sparede jo ikke på stærke udtryk, og det kan dog umuligt være sådan, at han mente alle de ting, som han sagde, alvorligt; derfor er jeg altså også i tvivl om, hvorvidt han mente den kompliment til mig alvorligt.

Det giver mig også anledning til at nævne de bemærkninger, vi har hørt fra enkelte medlemmer her fra højre side i salen om, at nu skal vi med henblik på det tilstundende valg være forsigtige, at vi ikke kommer for højt op — jeg tror, det ærede medlems partifælle det ærede medlem hr. Poul Møller har været inde på betragtninger i denne retning. Jeg gik ud fra, at det var sådan et almindeligt råd, der ikke bare skulle gælde regeringspartierne, men også skulle gælde oppositionen, og jeg tror derfor, at det ærede medlem hr. Poul Møller ved lejlighed skal hviske det endnu en gang i øret på det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen.

Må jeg så vedrørende det eksempel, som det ærede medlem nævnte — det var, så vidt jeg kunne høre, denne ejendom fra Virum — sige, at denne ejendom jo, hvis jeg må bruge det udtryk, bliver reddet, når regeringens hensigter på dette område er gennemført.

Regeringens stilling til hele problemet om grundstigningsskylden er jo ganske klart angivet i det direktiv til udvalget om forenkling af ejendomsskatterne, som er optrykt i betænkningen fra folketingsudvalget vedrørende forslaget til lov om udskydelse af 13. almindelige vurdering. Må jeg have lov til endnu en gang at citere det centrale afsnit af dette direktiv. Det hedder:

„Ved behandlingen af spørgsmålet vil det være at lægge til grund, at fiksering principielt skal foretages på grundlag af 12. alm. vurdering også for ejendomme, der har været genstand for senere omvurderinger, ligesom grundstigningsskylden for parceller, der er udstykket efter 12. alm. vurdering, bør søges ført tilbage til niveauet ved denne vurdering. For area-

[Finansministeren.]

ler, der er egnet til udstykning og er omvurderet efter 12. alm. vurdering, bør det dog overvejes at bevare grundstigningsskylden på det højere niveau, i hvert fald indtil udstykning og bebyggelse har fundet sted."

Det vil altså sige et klart direktiv om fiksering på 1960-niveauet, og den eneste undtagelse, der eventuelt kan blive tale om — vi beder om, at det må blive overvejet — er altså visse grunde, som er solgt siden og vurderet op, grunde eller, som det hedder, arealer, der egner sig til udstykning, og som er omvurderet efter 12. almindelige vurdering. Det er altså et ganske snævert område, som ikke klart er taget med, og som nærmere skal overvejes. For resten er det altså ganske klart, at direktivet går ud på, at fikseringen skal foretages på 1960-niveauet, og dette er naturligvis udtryk for regeringens standpunkttagen til denne ting. Det er, hvis jeg må sige det endnu klarere, hvad der mindst vil blive gennemført, om det står til os. Jeg håber ikke, at der herefter kan laves mere politik på det — i alt fald vil jeg advare de ærede medlemmer imod fortsat at prøve på at lade folk forstå, at det kan godt være, at vi vil lave noget helt andet efter valget. Dette er forpligtende for os.

Må jeg så gøre nogle bemærkninger i og for sig med udgangspunkt i mindretallets betænkning til det foreliggende forslag. Man hævder i denne mindretalsudtalelse, at en ophævelse af grundstigningsskylden ikke vil nødvendiggøre forhøjelse af ejendomsskatterne eller forhøje de grundskyldpromiller — det er hele denne diskussion om provenuet — og man siger, at efter regeringens standpunkt opretholdes urimeligheder, som er indtrådt før 1. september 1960 eller pr. 1. september 1960. Man hævder videre, at hvis man opretholder den hvilende grundskyld, vil det sige, at grundstigningsskylden måske efterhånden ved ejerskifter vil forhøjes med 30-40 mill. kr., og man anfører visse usikkerhedsmomenter, som skulle flyde deraf.

Jeg vil gerne gøre nogle bemærkninger hertil, men jeg vil dog gerne først konstatere, at man ikke i mindretalsudtalelsen i betænkningen har sagt, at den grundstig-

ningsskyld, som var pålagt til og med vurderingen i 1960, i almindelighed er urimelig. Det siger man ikke i betænkningen; det er måske en tilfældighed, men jeg konstaterer altså, at det siges ikke.

Betragtningen om, at der indvindes 220 mill. kr. i grundstigningsskyld som følge af 13. almindelige vurdering, hviler jo på den forudsætning, at kommunerne opretholder de nuværende grundskyldpromiller, og jeg synes, det er ganske interessant, at man ligesom accepterer dette synspunkt. Det kunne jo friste én til at spørge, om det er venstres og de konservatives opfattelse, at man bør opretholde de nuværende grundskyldpromiller i kommunerne og opkræve et dertil svarende større provenu efter 13. almindelige vurdering.

Så siger man noget om, at dermed er der altså skabt dækning. Ja vel, men hvis man nu tænker sig, at disse 220 mill. kr. mere bliver opkrævet og der til dem lægges 60 mill. kr. i den fikserede grundstigningsskyld, så har man altså dermed 280 mill. kr., som man ikke behøver at opkræve på anden måde. Det er vi forhåbentlig enige om. (*Axel Kristensen*: Det sagde jeg udtrykkeligt!). Hvis man så tager de 60 mill. kr. væk ved at ophæve grundstigningsskylden, må man da skaffe disse 60 mill. kr. på anden vis. Hvordan man end vender og drejer det, er det et provenutab, som skal tages ind på anden måde; det er blot dette, jeg vil have fastslået.

Hvorvidt der var opstået urimeligheder før 1960, det vil sige skævheder af et sådant omfang, at man med rette kan betegne dem som urimeligheder, det må efter min mening også undersøges af forenklingssudvalget, således at vi dér kan få et materiale, der kan give os grundlag for at bedømme, om der skal foretages særlige foranstaltninger her, eller om de skævheder, der måtte være, er af et så ringe omfang, at det er forsvarligt, om jeg så må sige, at lade dem ligge. Jeg mener, at problemet skal undersøges. Men i det hele taget var jo grundstigningsskylden før 1960 af en så relativt beskednen størrelsesorden for alle dem, der betalte den, at selv visse uligheder dog ikke kan have større betydning. Men som sagt, vi får også det undersøgt.

Hvad så angår den hvilende grundstigningsskyld, altså den grundstigningsskyld,

[Finansministeren.]

som de nuværende parcelhusejere har fritagelse for, og som bliver effektiv ved ejerskifte, skal jeg først bemærke, at den grundstigningsskyld, der dér vil blive effektiv, naturligvis er den fikserede, det vil sige kun op til 1960-niveauet og ikke noget derudover, og det vil med andre ord sige, at både den, der køber, og den, der sælger, ganske nøjagtigt ved, hvilke beløb det drejer sig om; der kommer ingen overraskelser, og det vil sige, at man ved fastsættelsen af købesummen nøje kan tage hensyn til dette forhold. Om det alligevel er rimeligt at fikse under den hvilende grundstigningsskyld, vil jeg da også gerne lade udvalget se nærmere på, men jeg vil ikke ... (Ordføreren for forslagsstillerne [Gottschalck-Hansen]: Hvor?) ... Ja, altså på det niveau, som de nuværende ejere betaler. Men det er en ting, som jeg nok synes det kan være meget betænkeligt at tage standpunkt til, før dette problem er nærmere kulegravet, og derfor mener jeg, at jeg også må anmode udvalget om at se lidt nærmere herpå.

I øvrigt forekommer det mig, at det tal, der er nævnt som den yderligere grundstigningsskyld, der kunne blive tale om, hvis den hvilende grundstigningsskyld bliver effektiv, er noget højt. Var det 30-40 mill. kr., der blev nævnt? Men det er naturligvis en relativt underordnet detalje.

Må jeg derudover sige, at de oplysninger, som fremgår af betænkningens bilag, tyder ikke på, at den grundstigningsskyld, der var pålagt til og med skatteåret 1961-62, altså senest på grundlag af vurderingen i 1960, var særlig tyngende for i hvert fald ret mange. Jeg vil gerne gøre opmærksom på de tal, vi har i underbilagene nr. 2 og 3. Jeg indrømmer, at det er stikprøver, der er taget, og man kan naturligvis altid ytre tvivl om, hvorvidt de er karakteristiske for landet som helhed, men jeg har nu indtryk af, at man har bestræbt sig for at finde forskellige områder, så det giver et sandfærdigt billede.

Af underbilag 2 ser man, hvor meget grundstigningsskylden bliver pr. etagemeter i visse beboelsejendomme. Der er 2 eksempler fra Vejle, 2 fra Lyngby-Tårnbæk og 2 fra Vesterbro. Hvis man nu regner med en

lejlighed på så meget som 100 m² — det er en stor lejlighed; jeg bruger det tal, fordi det er nemt at regne med — så vil man se, at i de to eksempler fra Vejle bliver den enkelte lejers udgifter til grundstigningsskyld henholdsvis 11 kr. og 9 kr., i Lyngby-Tårnbæk i det ene tilfælde 87 kr. og i det andet 202 kr., men dér bemærkes, at det er en vurdering pr. 1. september 1963, så det er jo sandsynligt, at den skal føres ned på et lavere niveau. På Vesterbro er der i disse eksempler overhovedet ikke tale om grundstigningsskyld. Hvis vi så tager de 5 vurderingsdistrikter under Københavns amtstuedistrikt, vil man se, at der dér er tale om en gennemsnitlig grundstigningsskyld pr. lejlighed i etageejendommene på 80 kr., når man tager hele det område. Hvordan det ville se ud, hvis vi tog landet som helhed, ved vi altså ikke noget om, men jeg har en lumsk mistanke om, at tallet i hvert fald blev adskilligt lavere, for der ville jo indgå mange lejligheder, der overhovedet ikke har grundstigningsskyld. Hvis vi så ser på villaer og parcelhuse, der er indregnet i et antal af godt 3.000, vil man se, at deres gennemsnitlige grundstigningsskyld ikke overstiger 110 kr., og det er endda på grundlag af situationen efter omvurderingerne pr. 1. september 1962. Det tyder ikke på, at grundstigningsskylden er så byrdefuld og belastende og så forfærdende for de jævne, små mennesker, som det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen her talte om. Det var det, jeg mente med, at der ligesom ikke var det fulde pålydende for det ærede medlems ord, og jeg synes jo nok, at når man skal tale om uret og urimelighed og om, at mennesker bliver mishandlet o. s. v., så skal der da være nogle kendsgerninger bag det, man står og siger, og hvad der findes heraf, er i alt fald begrænset, meget begrænset i relation til de overordentlig stærke ord, det ærede medlem brugte.

Jeg undrer mig derfor stadig over, at man har følt det så påtrængende nødvendigt at bringe dette forslag frem og bringe det til afstemning, før ekspertudvalget har gennemført sine undersøgelser, og før de ærede oppositionspartier dermed har et mere solidt grundlag for stillingtagen, end de kan have i dag. Jeg synes, at alting taler for, at man skal afvente ekspertudvalgets undersøgelse,

[Finansministeren.]

og derfor kan jeg for min del anbefale, at man stemmer imod det foreliggende forslag til folketingsbeslutning.

Ordføreren for forslagsstillerne (Gottschalck-Hansen): Jeg vil gerne sige til den højtærede finansminister, at jeg mente alt, hvad jeg sagde, såvel de personligt anerkendende ord om ministerens egenskaber som alt, hvad jeg sagde om selve lovkomplekset. Jeg mener det og føler, jeg er i min fulde ret til at give udtryk for de synspunkter, som jeg her har fremført.

Mit parti — og det gælder også venstre — har igennem adskillige år peget på det urimelige i denne lovgivning. Personligt har jeg med mit partis tilslutning og billigelse rejst spørgsmål om gundværdstigningsskyldens afskaffelse over for den nuværende økonomiminister, da han var finansminister, og over for afdøde finansminister Hans R. Knudsen. Jeg har i spørgsmål her i tinget peget på disse forhold, fordi det, der er anstødsstenen for os, er den vilkårlighed, den tilfældighed og den uret, som præger denne lovgivning.

Den højtærede finansminister nævner her gennemsnitsprocenter og gennemsnitstal, og de er jo rigtige. Men de underbygger netop kun, når man ser på det samlede provenu, at der sker en forskelsbehandling, for tager man gennemsnittet, ja, så er der mange, der ligger underdrevet og har det godt, og som ikke har noget at beklage sig over, men der er sandelig mange, mange andre, som sidder med byrden, og det kan ikke, højtærede minister, være ret og rimeligt, at der findes en lovgivning her i landet, som diskriminerer befolkningen, og hvor en forskelsbehandling kommer så stærkt til udtryk, som den vitterligt gør.

Det er rigtigt, at hvis vi bevæger os under 1960-niveauret, så er talstørrelserne mindre iøjnefaldende og byrden derfor også lettere, men så meget lettere kunne man jo gennemføre den fulde retfærdighed ved helt at fjerne denne lov, som jeg altså finder i sin virkning, form og praksis er en urimelig og uretfærdig lov. Når ministeren selv bagatelliserer provenuet på det tidligere stadium og gør det til en petitesse, er det da så meget lettere at afskaffe afgiften, så bliver der ikke tale om så stort et afsavn.

Det fremgår ganske tydeligt af den højtærede ministers bemærkninger, at det bliver 1960, der bliver det hellige tal. Dog vil jeg gerne takke ministeren for tilsagnet om, at hvis man kan finde eksempler på ulighed eller urimelighed før den tid, så vil ministeren være imødekommende over for dette. Det er jeg selvfølgelig taknemlig for. Men det mest enkle og det mest retfærdige måtte være den totale afskaffelse, og jeg beklager, hvis ministeren ikke har forstået det, hvis vi ikke har sagt det tydeligt nok, at det var vor opfattelse; jeg synes, det fremgår ganske klart af vort forslag til folketingsbeslutning.

Ministeren vil ligesom den ærede ordfører for socialdemokratiet, hr. Carl Petersen, og det ærede medlem hr. Helge Larsen afvente ekspertudvalgets undersøgelse, men samtidig meddeler man, at man ikke under nogen omstændigheder vil gå over på den anden side af 1960. Man vil ikke, hvis ekspertudvalget kommer til den slutning, at det måske alligevel var rigtigt, som oppositionen siger, at få loven væk, fjerne den. Sådan må jeg forstå de indlæg, der er kommet her.

Når ministeren derfor indskærpede — det havde næsten karakter af en trussel eller af en advarsel — at vi ikke skulle tale om disse ting på den måde, må jeg sige, at vor stilling er ikke dikteret af frygt for et kommende valg, og vi lægger det ikke op med henblik på et kommende valg, for som jeg før sagde, har jeg i det mindste i to tilfælde over for de respektive finansministre, længe før den højtærede minister fik sin nuværende ansvarlige stilling, rejst spørgsmål om disse forhold. Interessen er altså ikke af nyere dato for vort vedkommende. Derimod synes det mig snarere at smage lidt af uvished og utryghed over for den kommende vælgerdom, når man taler om at afvente og se, hvad den endelige løsning vil blive. Det flimrer lidt for blikket, synes jeg, når man ser på dette.

Med hensyn til provenutabet vil jeg sige, at det er jo reelt at drøfte dette. Den højtærede minister spurgte, om vi mente, at kommunerne skulle opretholde den nu fastsatte grundskyldpromille. Jeg vil gerne sige for min part, at det mener jeg bestemt ikke. De højere vurderinger vil give et merprovenu, men der er ingen, der siger, at det hele skal fremskaffes ad denne vej.

[Gottschalck-Hansen.]

Jeg har aldrig bestridt, højtærede minister, heller ikke da vi havde denne sag til første behandling, at der bliver et provenu-problem, som skal løses. Det erkender jeg; men det, der må være vor opgave, og det, der må være det rigtige og retfærdige, er dog, at man indkræver midlerne til det offentliges husholdning på en så retfærdig og rimelig måde, som man kan. En del af det provenutab, der kunne opstå, vil jo kunne blive kompenseret ved den almindelige grundskyldsstigning. Det ændrer ikke noget ved, at man i en anden situation skal ændre ved kommunernes grundskyldpromille.

Det ærede medlem hr. Axel Kristensen har redegjort for problemerne med hensyn til provenutabet, og jeg understreger, at jeg har en fornemmelse af, at det er den akutte, aktuelle situation, der spøger for regeringspartierne i denne sag.

Det ærede medlem hr. Carl Petersen prøvede jo på en elegant, vittig måde at henvise til den side af min tilværelse, der hører livet uden for dette hus til. Det ærede medlem talte om, at præsten holdt en tale og sagde ingenting. Jeg er taknemlig over, at det ikke blev sagt, at det var med hiv, sving og besværlighed. Det blev jeg dog forskånet for. Når det ærede medlem bevæger sig på det plan, vil jeg imidlertid gerne tage bolden op og sige, at en prædikant faktisk er uden ansvar for tilhørernes manglende opfattelsesevne. Det er sket for selv den bedste prædikant, at han har spildt Guds ord på Balle Lars.

Carl Petersen: Det ærede medlem, som er ordfører for venstre, var så venlig i går at gøre mig opmærksom på, at han i dag under denne debat ville antaste de tal, som mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Ove Hansen, havde fremsat ved første behandling, og jeg er det ærede medlem meget taknemlig for den loyale måde, hvorpå han har gjort det.

Da vi skiltes, kom jeg til at tænke på, om man ikke, når en ordfører — i dette tilfælde borgmesteren for den kommune, hvorfra tallene er hentet — fremsætter disse tal, så har grund til at tro på dem uden at forlange, at manden skal komme med yderligere dokumentation. Hvis det skal dokumenteres, er det så ikke dem, der tvivler på, at det er rigtigt, der skal føre bevis for, at de er urigtige? Det gav mig anledning til at sætte mig i forbindelse med kommunekontoret i Ballerup, for selvfølgelig kan der alle steder indløbe fejl. Jeg må dog med det samme sige, at jeg selvfølgelig ikke er i stand til her at møde med dokumentation for, at disse tal er rigtige. Jeg havde som sagt forbindelse med kontoret derovre, og de ringede til mig senere på dagen og gjorde opmærksom på, at de havde gennemgået tallene en gang til, og at de var rigtige. Jeg synes, jeg skylder at oplyse det på den måde.

Så vidt jeg kan se af det materiale, vi har modtaget — her tænker jeg på underbilag 3, hvori der også findes oplysninger fra Ballerup kommune — er der dog, selv om der ikke kan uddrages nogen dokumentation for rigtigheden af de tal, som det ærede medlem hr. Ove Hansen fremdrog ved første behandling, meget, der tyder på, at de er rigtige. Det fremgår af dette bilag, at der i den kommune er undersøgt 1.131 ejendomme, repræsenterende en samlet grundstigningsskyld på 707.112 kr. Af dette beløb hviler 110.256 kr. på udlejnings-ejendomme til beboelse — jeg går ud fra, at det er de tal, der regnes med. Det svarer til 15-16 pct. af det samlede provenu, og det vil igen sige, at ca. 85 pct. repræsenterer resten. Det meste af denne rest skal jo nok, hvis grundværdistigningsafgiften afskaffes, kompenseres over de direkte skatter, og det synes mig at være indlysende, at de må komme til at virke med meget større vægt på dem, der netop bor i disse ejendomme, som nu betaler 110.256 kr. i grundstigningsskyld, og som ved en omlægning vil komme til at betale den væsent-

[Carl Petersen.]

ligste del af de 500.000-600.000 kr., der er tilbage. Men det er selvfølgelig rigtigt, at disse tal forudsætter, at hele provenutabet lægges over på den direkte beskatning. Det er også udgangspunktet for det ærede medlems tal — sådan har jeg forstået det — men hvis man regner med, som jeg forstår det ærede medlem gjorde, at kunne tage en væsentlig forøgelse på grundskatterne, kan tallene selvfølgelig ikke holde. Det kan jeg godt indse. Forudsætningen, som det ærede medlem hr. Ove Hansen er gået ud fra, er imidlertid, at provenutabet alene skulle lægges over på de direkte skatter. Derfor kommer den store forskel.

Jeg gør altså opmærksom på, at disse tal findes i underbilag 3, og de ærede medlemmer kan selv prøve at konferere dem. Hvis tallene er rigtige — hvad jeg tror de er — kan jeg godt forstå, at oppositionen vil gøre noget for at gøre dem til ikke at være gode nok, for hvis de er rigtige, som jeg tror de er, peger de ikke i den retning, som oppositionen ønsker.

Axel Kristensen: Jeg vil straks sige til det ærede medlem hr. Carl Petersen, at hvis jeg har hørt rigtigt, gik det ærede medlem ud fra, at de tal, der står i underbilag 3, ca. 700.000 kr. grundstigningsskyld for Ballerup, dækkede hele kommunen. (Carl Petersen: Ja!). Ja men det er forkert, for der står udtrykkeligt, at det er vurderingsdistrikt 3, og det er kun en del af kommunen. Endvidere står der 1.500 lejligheder. Ove Hansens tal drejede sig om over 5.000. Alene deraf fremgår det, at det ikke er det, det drejer sig om. Endvidere fremgår det af dette bilag, at det er 73 kr. pr. lejlighed, hvorimod Ove Hansen opgiver 27-46 kr. Der er altså ingen overensstemmelse mellem Ove Hansens tal og det, der står i betænkningen.

Formanden: Selv om det ærede medlem hr. Ove Hansen er fraværende....

Axel Kristensen: Jeg beder undskyldte. Det var ikke derfor, jeg undlod at sige det ærede medlem. Det var min sædvanlige fejl, jeg gentog.

Må jeg sige til den højtærede finansminister, at jeg har forstået det således,

at når den højtærede finansminister i direktivet taler om arealer, der er egnet til udstykning, og som er vurderet, er det dem, der findes på det tidspunkt, da man laver loven, og ikke dem, der kommer til udstykning senere, for så vil der være modstrid mellem det, den højtærede finansminister sagde i dag, og det, han sagde ved en tidligere behandling. Det, der er tale om at man vil opretholde en vurdering på, som man ikke vil føre ned til 1960-niveauet, må være udstykningsarealer, der ligger nu, og ikke dem, der må komme om et år eller to eller tre. Sådan må jeg have lov til at forstå det, for ellers vil det sige, at man bliver ved at bevare grundstigningsskylden varigt for alle jorder i fremtiden. Ellers bliver der ingen mening i det. Det er bare for at undgå misforståelser senere.

Så spørger den højtærede minister, hvor jeg har tallene fra, og hvor stor den hvilende grundstigningsskyld er. Jeg har spurgt i udvalget, og finansministeriet har sagt, at det kan de ikke svare på, og det siger vi også i betænkningen, at det er et skønnet tal; men vi har fået et tal fra den højtærede minister, der siger, at grundstigningsskylden, der var hvilende, hvis vi havde gennemført vurderingen pr. 1. september i år, antagelig ville være blevet på 1,2 milliard kr. Det vil altså sige, at hvis vi havde fået vurderingen, ville den hvilende grundstigningsskyld pr. 1. september have været 48 mill. kr. om året, 4 pct., og det er derfor, jeg siger måske 30, måske 40; det kan ikke være helt galt. Vi har bare dermed villet markere, at det er ikke et uvæsentligt tal; vi har været afskåret fra at sige det nøjagtigt, og vi har netop ved at sige det på den måde ikke villet påstå, at dette var noget endeligt dokumenteret tal. Vi har klart sagt, at det var et skøn.

Dernæst vil jeg gerne takke den højtærede minister for disse diskussioner, vi har her. Man kunne næsten have lyst til at blive ved, for hver gang vi har dem, får vi jo noget forærende eller noget hjem. Da vi i udvalget diskuterede med den højtærede minister om denne hvilende grundstigningsskyld, da antydede den højtærede minister ikke, at vi kunne måske få den ned under 1960-niveauet, nemlig på det, den nu er på, at den hvilende skulle falde væk for så vidt. Det antyder den højtærede

[Axel Kristensen.]

minister i dag, at når nu udvalgets materiale om forenklingen af ejendomsbeskatningen foreligger, så er det muligt, vi også har opnået noget her. Jeg takker da for ethvert tilsagn om, at man måske vil komme videre. Vi vil blot af med det hele.

Den højtærede minister siger, at når man nu tager disse gennemsnitstal, så viser de, at det ikke er så slemt. Nej, det er rigtigt, hvis man tager gennemsnitstal; men der er jo ikke noget mere forfærdeligt, når man diskuterer, end gennemsnit, specielt ikke når man diskuterer ret, for der er ingen mennesker, der har gennemsnitlige vilkår, og derfor diskuterer man noget frit i luften svævende. Det, man skal bemærke, er jo det, at grundstigningsskylden ikke har ramt de ejendomme, der havde en ikke helt ringe værdi før, fordi de får en betydelig lempelse igennem, jeg ved ikke, om det nu hedder konjunkturtillæggene — det hed det i gamle dage, så hvis jeg nu bruger et forkert udtryk, beder jeg undskylde — men man giver jo til vurderingen et tillæg på 55 pct., og det vil altså sige, at hvis der ligger en ejendom herinde, som er vurderet til 500 kr. pr. m², så får den altså et tillæg på 250.000 kr. frit, 250 kr. pr. m² frit, inden den får forøget grundstigningsskyld, og derfor er det da meget muligt, at der ingen stigning bliver; men hvis man går ud i de nye distrikter, hvor jorden i 1950 var landbrugsjord og stod under 1 kr. og de får 55 pct. tillæg til det, så bliver det hele afgiftspligtig grundstigning, og derfor rammer det voldsomt i de nye distrikter for parcelhuse, for lejligheder. Derfor er gennemsnitstal så forfærdelig forvirrende, for der er jo mange af de gamle, og der er noget vist urimeligt i, at alle de, der skal ud at bo i de nye distrikter, de, som skal bygge i den dyre tid, som er unge, og som har de store udgifter, rammes så urimeligt med denne lovgivning. Det, vi siger, er da netop, at det samlede provenu er ikke noget afgørende, derfor kan vi undvære det, og det vil altså også sige, at det gennemsnitlige ingenting betyder, men at grundstigningsskylden virker helt urimelig i så mange enkelte tilfælde, at man må afskaffe den; derfor er alle disse argumenter om gennemsnit for mig ganske værdiløse. Jeg kender eksempel på eksempel, og regeringspartierne

og den højtærede minister har erkendt, at urimelighederne erså voldsomme også stærke, at man ikke tør gå videre, og dermed er vi færdige med at diskutere gennemsnit og må tale om rimelighed over for de enkelte mennesker, og derfor må det hele væk.

Helge Larsen: Det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen, forekom det mig, var ved at bringe lidt uklarhed ind i diskussionen, og den vil jeg gerne have bragt ud af verden. Jeg gentager, at det er mit partis opfattelse, at vi bør fiksere grundstigningsskylden på 1960-niveauet. Jeg gentager også, at vi ikke har noget ønske om at afskaffe grundstigningsskylden, således som det ærede medlem og hans parti foreslår det. Vi ønsker det ikke, fordi vi finder, at der vil være knyttet så mange urimeligheder til ophævelse af en samfundsprioritet, som har ligget på disse ejendomme igennem lange tider.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg vil gerne gøre et par bemærkninger i tilslutning til det, der er sagt om gennemsnitsberegningerne. Det er jo rigtigt, at gennemsnit, det dækker dels dem, der, som det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen sagde, sidder lunt i det og ikke har nogen væsentlig byrde, og samtidig dem, der har en stor byrde; det er jo navnlig det, der gør sig gældende i øjeblikket efter omvurderingerne siden 1960, og det er de skævheder, som bringes ud af verden ved den fremgangsmåde, regeringen er tilhænger af. Før 1960 — vi kan vel sige til og med 1960 — var der jo ikke megen tale om skævheder og uligheder og urimelig behandling. Det er derfor, jeg mener, at hvad der lå før den tid, vil det stort set være rimeligt og forsvarligt at fiksere. Jeg har yderligere sagt, at selvfølgelig må vi undersøge, om der også før den tid skulle være sådanne skævheder, at det er oplagte urimeligheder. Jeg tror nemlig, at går man til det niveau, så dækker gennemsnitsbetragtningen væsentligt bedre, end den gør i dag.

Hvis jeg så lige måtte blande mig en lille smule i diskussionen om de eksempler fra Ballerup-Måløv kommune, må jeg jo sige, at jeg synes ikke, det ærede medlem hr. Axel Kristensen har ret i, at tallene i underbilag 3 dementierer de oplysninger, som det

[Finansministeren.]

ærede medlem hr. Ove Hansen har givet. Jeg synes tværtimod, at de giver mulighed for, at det ærede medlems tal er rigtige. Og her ser vi altså, at for dette vurderingsdistrikt 3, Ballerup, der omfatter 1.500 lejligheder, altså imellem $\frac{1}{3}$ og $\frac{1}{4}$ af samtlige etagelejligheder derude, er den gennemsnitlige belastning pr. lejlighed godt og vel 70 kr. Det kan da ikke gøre det mindre sandsynligt, at der for de øvrige lejligheder kan være tale om en så meget lavere grundstigningsskyld, at resultatet bliver som tidligere nævnt. Jeg synes derfor, jeg gerne ville sige dette her, fordi der ikke er nogen grund til, at det skal drages i tvivl, at det ærede medlem hr. Ove Hansen har givet korrekte oplysninger her.

Så vil jeg gerne bekræfte over for det ærede medlem hr. Axel Kristensen, at de arealer, der er omtalt i direktivet som egnede til udstykning, er de arealer, som er omvurderet indtil nu, til og med 1964, men ikke fremover. Deri har det ærede medlem ret, og det er rigtigt forstået.

(Kort bemærkning).

Axel Kristensen: Jeg må tilstå, at jeg gik ud fra, at når vi fik noget fra den højtærede finansminister, så var det repræsentativt, og jeg kan ikke forestille mig, at det skulle være rigtigt, når hans departement giver os tal, der skal give os et billede af stillingen, fra 5 distrikter i København og omegn, hvor vi ved, at grundstigningsskylden er den afgørende faktor — vi ved godt, at det ikke er så slemt mange andre steder, som det er her — så at sige, at gennemsnittet i Ballerup kommune skulle ligge på ca. 35-36 kr., når vi ved, at for udlejningslejligheder er gennemsnittet 80 kr. Det er fuldkommen usandsynligt.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Gottschalck-Hansen): Ja, jeg er taknemlig for, at den højtærede minister nu igen i dag to gange oven i købet har erkendt, at han vil være villig til også at se på de urimeligheder og den uret, der er begået før 1960-vurderingen. Ja, så begynder vi jo i virkeligheden at nærme os hinanden, for vi taler om provenutab, og provenuet i

1960 var jo et eller andet sted mellem 20 og 25 mill. kr. Ja, det var det, det var talstørrelsen for afgiften, nemlig det halve til staten, det halve til kommunerne. Når man så tager disse skævheder væk, bliver dette tal yderligere forringet. Ville det så ikke være rigtigt, højtærede minister, at undlade overhovedet at opkræve en grundværdstigningsafgift, når tallet som indtægtsbeløb for staten bliver så begrænset, som det vitterligt gør? Hvorfor opretholde en uret og en forskelsbehandling? Det kan jeg ikke rigtig forstå.

Finansministeren (Poul Hansen): Må jeg til det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen sige, at det er jo ikke provenuet i 1960, vi skal regne med; det er provenuet i 1961-62. Det var det, der fremgik af vurderingerne i 1960. Nu har jeg ikke tallet hos mig, men jeg mener absolut, at det ligger væsentligt højere end det tal, som det ærede medlem her nævnte. (*Ordføreren for forslagsstillerne [Gottschalck-Hansen]:* I 1962 var det 64 mill. kr.!). Ja men så passer det jo også, det nok har ligget på 50-60 mill. kr. i 1961-62.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslagene nr. 1 og 2 vedtoges uden afstemning.

Forslaget til folketingsbeslutning forkastedes med 82 stemmer mod 65.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om udskydelse af 13. alm. vurdering m. v.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 119) findes i tidenden sp. 3774, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 665).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets